

ΘΕΜΑ: Καταστατικό του ΠΑΣΟΚ

1. Εσωκλείονται δύο σημειώματα για το ζήτημα: α) Κείμενο Προβληματισμού για την τροποποίηση του καταστατικού του ΠΑΣΟΚ, και β) Σημείωμα με επιμέρους προτάσεις για την ουσιαστική και τεχνική αναμόρφωσή του.

2. Τα κείμενα, προϊόν συνεκτίμησης καταστατικών κομμάτων ευρωπαϊκών χωρών, συνδέονται στενά μεταξύ τους. Το δεύτερο συγκεκριμενοποιεί και εξειδικεύει το πρώτο.

3. Η περαιτέρω επεξεργασία τους προϋποθέτει διευκρίνιση προεχόντως των βασικών επιλογών και δευτερευόντως των επιμέρους ρυθμίσεων.

Αθήνα, 25 Νοεμβρίου 1998

Κείμενο Προβληματισμού για την τροποποίηση του καταστατικού του ΠΑΣΟΚ

I. Εισαγωγή

Η συζήτηση για την τροποποίηση του καταστατικού πρέπει να αξιοποιεί την καθοριστική προσφορά του ΠΑΣΟΚ αφενός στη διαμόρφωση και εξέλιξη του πολιτικού συστήματος της χώρας και αφετέρου στην ανανέωση της ελληνικής κοινωνίας. Η προσφορά αυτή αποτελεί σταθερό σημείο αναφοράς και θεμέλιο για τον εκσυγχρονισμό του κόμματος.

Δεν πρέπει εξάλλου να παραγνωρίζονται οι καταλυτικές αλλαγές που έχουν συντελεστεί τα τελευταία χρόνια διεθνώς και η δυναμική που χαρακτηρίζει την ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Το ΠΑΣΟΚ καλείται, υπό τα νέα δεδομένα, να ανανεώσει το θεσμικό εξοπλισμό του, για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις προκλήσεις των καιρών. Συγκεκριμένα πρέπει:

- α) Να επαναπροσδιορίσει τη σχέση του με την κοινωνία.
- β) Να δημιουργήσει όρους για την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία του κόμματος που θα διευκολύνει την παραγωγή ιδεολογίας και πολιτικής πράξης.
- γ) Να επανεξετάσει τη σχέση του με το κράτος, και
- δ) Να διασφαλίσει την αποτελεσματικότερη συμμετοχή του στην ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Οι στόχοι αυτοί συνιστούν τους βασικούς άξονες, γύρω από τους οποίους θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί η συζήτηση για την τροποποίηση του καταστατικού.

II. Βασικές επιλογές

1. Επαναπροσδιορισμός της σχέσης με την κοινωνία

Καθοριστική παράμετρο για τον επαναπροσδιορισμό της σχέσης του ΠΑΣΟΚ με την κοινωνία είναι το άνοιγμά του προς αυτήν. Στην προοπτική αυτή αναγκαίες είναι οι εξής επιλογές:

α) Η διασφάλιση της ουσιαστικής συμμετοχής των μελών του στη ζωή και τις λειτουργίες του κόμματος.

β) Η ανανέωση, περιοδικά, ενός ποσοστού των μελών όλων των οργάνων του κόμματος.

γ) Η διασφάλιση συμμετοχής ενός ποσοστού γυναικών στα όργανα του κόμματος.

δ) Η συμμετοχή σε ορισμένες περιπτώσεις και υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις μη μελών στη λειτουργία του κόμματος.

2. Οργάνωση και λειτουργία του κόμματος

Ως προς τη δομή και την οργάνωση του κόμματος επιβάλλεται:

α) Η αποκεντρωμένη διάρθρωση του κόμματος να αντιστοιχεί στη δομή της πολιτείας, όπως διαμορφώθηκε μετά τις τελευταίες μεταρρυθμίσεις.

β) Η υποδοχή στο καταστατικό των θεματικών οργανώσεων.

γ) Η οριζόντια και κάθετη συνάρθρωση όλων των (τοπικών, κλαδικών και θεματικών) οργανώσεων, ώστε να αποφεύγονται τριβές και να διασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία τους.

δ) Η διασφάλιση μίας εύλογης και ισόρροπης εκπροσώπησης των επιμέρους οργανώσεων στα όργανα του κόμματος.

ε) Η πρόβλεψη γενικών κανόνων για τη συγκρότηση του Συνεδρίου με γνώμονα τη δίκαιη και εύλογη εκπροσώπηση όλων των οργανώσεών του.

στ) Η επαναξέταση του αριθμού των μελών της Κεντρικής Επιτροπής, του Εκτελεστικού Γραφείου και άλλων οργάνων του κόμματος καθώς επίσης και η δημιουργία προϋποθέσεων για την αποδοτικότερη λειτουργία τους.

ζ) Η ανάδειξη όσων επιδιώκουν την εκλογή τους στη Βουλή και τις νομαρχίες (ενδεχομένως και τους δήμους) με διαδικασία προεπιλογής από τις αντίστοιχες κομματικές οργανώσεις.

η) Η οργάνωση της οικονομικής διαχείρισης με γνώμονα την τήρηση των αρχών της διαφάνειας και την αντιμετώπιση κινδύνων εξάρτησης.

θ) Ο επαναπροσδιορισμός της θέσης της Νεολαίας του κόμματος στο πλαίσιο της δομής του.

ι) Η πρόβλεψη πρόσθετων δικαιοκρατικών εγγυήσεων για τη λειτουργία της εσωκομματικής δικαιοσύνης (πειθαρχική αρμοδιότητα).

3. Επανεξέταση της σχέσης του κόμματος με το κράτος

Κεντρική παράμετρο αποτελεί ο περιορισμός της ταύτισης του κόμματος με το κράτος σε επίπεδο προσώπων. Στην κατεύθυνση αυτή απαραίτητες είναι οι εξής επιλογές:

α) Ο αισθητός περιορισμός της συμμετοχής στελεχών του κόμματος που κατέχουν κυβερνητικό και κοινοβουλευτικό λειτούργημα στα κεντρικά όργανά του.

β) Θέσπιση ασυμβιβάστων και θέσπιση περιορισμών στη σώρευση κομματικών και κρατικών αξιωμάτων.

4. Συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ενοποίηση

Ως προς την αποτελεσματικότερη συμμετοχή του κινήματος στις διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης επιβάλλεται:

α) Η εγγύηση της ουσιαστικής συμμετοχής των μελών του κόμματος στη διαδικασία λήψης αποφάσεων στο Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα (ΕΣΚ).

β) Η αποτελεσματικότερη σύνδεση της Ομάδας του Κινήματος στο Ευρωκοινοβούλιο με τα κομματικά Όργανα.

Αθήνα, 25 Νοεμβρίου 1998

Επιμέρους προτάσεις

I. Ειδικές Ρυθμίσεις

Οι βασικές επιλογές του σημειώματος πρέπει να εξειδικευθούν με νέες διατάξεις του καταστατικού. Ενδεικτικά, θα μπορούσαν να ζητηθούν οι ακόλουθες ιδίως προτάσεις που αντιστοιχούν στις βασικές επιλογές που εκτέθηκαν προηγουμένως στο κεφάλαιο II:

- Θέσπιση μερικής ανανέωσης (π.χ. 30%) της σύνθεσης των οργάνων σε κάθε νέα εκλογή (1β).

- Ρύθμιση ελάχιστου ποσοστού (ποσόστωση) συμμετοχής γυναικών σ' όσα τα κομματικά όργανα (1γ).

- Πρόβλεψη της δυνατότητας συμμετοχής (εναλλακτικά: εξουσιοδότηση στην Κ.Ε. για σχετική απόφαση) μη μελών -ενδεχομένως των καταγεγραμμένων φίλων- στις εσωκομματικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων (1δ).

- Διάρθρωση του κόμματος σε πρωτοβάθμιο (τοπικές οργανώσεις κ.ά.), Δημοτικό, Νομαρχιακό και Περιφερειακό επίπεδο. Κατάργηση των άλλων επιπέδων (2α).

- Πρόβλεψη για τις θεματικές οργανώσεις και αναδιάταξη των υπολοίπων (μη τοπικών) πρωτοβάθμιων οργανώσεων του κόμματος που θα διατηρηθούν («κλαδικές», «Χώρου δουλειάς») (2β).

- Διάκριση αντικειμένου και αρμοδιοτήτων ομοιόβαθμων οργανώσεων (τοπικές-θεματικές), ρύθμιση για την αντιπρόσωπευσή τους στην αμέσως επόμενη βαθμίδα (δημοτικές οργανώσεις, νομαρχιακές, περιφερειακές) και την κατανομή αρμοδιοτήτων για τη λήψη αποφάσεων (π.χ. Δημοτικό Ψηφοδέλτιο: Δημοτική Οργάνωση κ.ο.κ.) (2γ).

- Πρόβλεψη ασφαλιστικών δικλείδων, ώστε π.χ. στην ΚΕ να εκπροσωπούνται όλες οι Περιφερειακές οργανώσεις με ένα ελάχιστο ποσοστό, στη ΝΕ όλες οι Δημοτικές οργανώσεις κ.ο.κ. (2δ).

- Πρόβλεψη αριθμού-πλαισίου των συνέδρων και κατανομή του κατά τόπο, οργάνωση ή κατά κατηγορίες, διατύπωση γενικών αρχών της διαδικασίας για την ανάδειξη των συνέδρων (2ε).

- Αύξηση των μελών της Κ.Ε. (π.χ. 180), μείωση των μελών του Ε.Γ. (λ.χ. 15). Ανάλογες προβλέψεις για τα αντίστοιχα όργανα των πρωτοβάθμιων, Δημοτικών, Νομαρχιακών και Περιφερειακών οργανώσεων (2στ).

- Ρύθμιση της διαδικασίας για την ανάδειξη υποψηφίων δημοτικών, νομαρχιακών και βουλευτικών εκλογών με προκριματικές εκλογές στις αντίστοιχες οργανώσεις και (σε ορισμένες περιπτώσεις) αρμοδιότητα έγκρισης ή συμπλήρωσης της Κ.Ε (2ζ).

- Εξουσιοδότηση της Κ.Ε. προς ψήφιση Κανονισμού Οικονομικής Διαχείρισης που θα δεσμεύει Οργανώσεις και στελέχη του Κόμματος και διατύπωση γενικών αρχών που θα διασφαλίζουν τη νομιμότητα και τη διαφάνεια (2η).

- Πρόβλεψη για οργανωτική αυτοτέλεια και πολιτική ισοτιμία της Νεολαίας, εντός βέβαια του οργανωτικού πλαισίου του κόμματος (2θ).

- Οργάνωση της πειθαρχικής εξουσίας σε αντιστοιχία με την αναδιοργάνωση του κόμματος και καταστατική κατοχύρωση βασικών αρχών και διαδικαστικών προδιαγραφών για την άσκησή της (2ι).

- Πρόβλεψη για συγκεκριμένο ανώτατο ποσοστό μελών της Κ.Ε. που είναι βουλευτές ή Ευρωβουλευτές και ανώτατο ποσοστό για όσους ασκούν εν ευρεία εννοία κυβερνητικό λειτούργημα (Μέλη Κυβέρνησης, Υφυπουργοί, Γεν.-Ειδ. Γραμματείς, Διοικήσεις ΔΕΚΟ (3α).

- Εισαγωγή ασυμβίβαστων μεταξύ βουλευτικής ιδιότητας ή ιδιότητας νομάρχη και κομματικού αξιώματος σε Νομαρχιακό επίπεδο και δημάρχου και κομματικού αξιώματος σε δημοτικό επίπεδο (3β).

- Δημιουργία Τομέα ΕΣΚ στην Κ.Ε. και αντίστοιχου τομέα σε περιφερειακό και νομαρχιακό επίπεδο (4).

II. Συστηματική άρθρωση - Δομή του Καταστατικού

Η δόμηση του Καταστατικού αρθρώνεται σε τρία επιμέρους επίπεδα (κεφάλαια-άρθρα-παράγραφοι). Από συστηματική και επικοινωνιακή άποψη θα ήταν ορθότερο όλα τα κεφάλαια να συνοδεύονται από τίτλο, κάτι που δεν συμβαίνει στο ισχύον καταστατικό. Χρήσιμο θα ήταν επίσης να αποκτήσουν τίτλο (εντός παρένθεσης) και τα άρθρα. Οι παράγραφοι πρέπει να αποκτήσουν παντού (αραβική) αρίθμηση (τώρα, άλλες δεν έχουν, άλλες έχουν ελληνική και άλλες αραβική).

Η σημερινή διάρθρωση σε δεκαπέντε κεφάλαια δεν είναι συστηματικά ορθή: Διατάξεις περί μελών π.χ. είναι διασπαρμένες σε πέντε κεφάλαια (2-6), διατάξεις περί οργάνων σε τέσσερα (8-11). Υπάρχουν επίσης κεφάλαια, τα οποία έχουν εύρος άρθρου (15, 9, 3). Είναι απαραίτητο να εξεταστεί εκ νέου η διάρθρωση του καταστατικού.

Η διατύπωση του σημερινού προοιμίου δεν ανταποκρίνεται υφολογικά στις προδιαγραφές ενός προοιμίου. Τόσο από πλευράς περιεχομένου όσο και υφολογικά θα έπρεπε να τροποποιηθεί. Θα ήταν ορθότερο να διατυπωθεί με μεγαλύτερη πυκνότητα, να αναδεικνύει την ιστορική διαδρομή του ΠΑΣΟΚ, το πολιτικό του στίγμα, και ενδεχομένως να αναφέρεται στην ένταξή του στην Ευρωπαϊκή (και διεθνή) οικογένεια των σοσιαλιστικών κομμάτων.

Οι δύο τελευταίες φράσεις του προοιμίου αποτελούν ουσιαστικούς κανόνες και πρέπει να ενσωματωθούν στο καταστατικό («Το καταστατικό του ΠΑΣΟΚ συμπληρώνεται ....», « Η τήρηση του ....»).

Αθήνα, 25 Νοεμβρίου 1998